

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A TREIA

CAUZA ULARIU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 19267/05)

Hotărâre

Strasbourg

19 noiembrie 2013

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Ulariu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din: Josep Casadevall, *președinte*, Alvin Gyulumyan, Corneliu Bîrsan, Luis López Guerra, Kristina Pardalos, Johannes Silvis, Valeriu Grițco, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*, după ce a deliberat în camera de consiliu la 22 octombrie 2013, pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 19267/05 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Dan Gabriel Ulariu („reclamantul”), a sesizat Curtea la 10 mai 2005 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamantul a fost reprezentat de I. Maxim, avocat în Brașov. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agenții guvernamentali, domnul Răzvan-Horațiu Radu și doamna Irina Cambrea, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul pretinde o încălcare a dreptului la respectarea vieții sale private ca urmare a înregistrării convorbirilor sale telefonice. De asemenea, acesta se plânge că nu a beneficiat de un proces echitabil, în măsura în care făcuse obiectul unei provocări din partea polițiștilor și a fost condamnat în principal pe baza unor probe obținute în mod ilegal.

4. La 14 octombrie 2010, cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în 1955 și domiciliază în Brașov.

1. Contextul cauzei

6. În 2003, reclamantul era directorul general al societății A. La o dată neprecizată, Parchetul Național Anticorupție („PNA”) a început urmărirea penală împotriva acestuia pentru un prejudiciu la bugetul statului de 5 000 000 000 ROL și pentru fapte legate de corupție. Astfel, a fost constituit dosarul penal nr. 11/P/2003.

7. La 20 februarie 2003, T.C., comisar de poliție la PNA, a făcut o percheziție la sediul societății A. în cadrul dosarului nr. 11/P/2003.

8. După percheziție, L.S. care era un angajat al societății A. și o cunoștință a lui T.C., l-a contactat pe acesta din urmă și l-a informat că reclamantul, cu care era în relații bune, era îngrijorat de faptul că dosarul cauzei ar putea fi transferat de la Poliția Brașov la PNA. L.S. l-a întrebat pe T.C. dacă era posibil să se întâlnească în prezența unui terț, fără a preciza despre ce era vorba.

9. T.C. a bănuie că L.S. dorea ca acesta să intervină pentru el pentru a-l favoriza pe reclamant în ancheta penală îndreptată de PNA împotriva sa. Printr-un raport din 20 februarie 2003, T.C. și-a informat superiorii că fusese contactat de L.S. și că avea suspiciuni în această privință. Printr-o hotărâre pronunțată în aceeași zi, procurorul șef PNA l-a autorizat pe T.C. să intre în contact cu reclamantul și L.S., în vederea culegerii de probe cu privire la intenția reclamantului de a-l corupe pe reprezentantul poliției. În temeiul art. 16 alin. (1) lit. b și alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002 privind PNA, procurorul a autorizat, de asemenea, punerea sub ascultare a numărului de telefon al lui T.C. pe o perioadă de treizeci de zile, precum și înregistrarea de imagini video.

10. Atunci când L.S. l-a contactat din nou pe T.C., acesta din urmă a acceptat să îl întâlnească.

11. La 22 februarie 2003, T.C. s-a întâlnit cu L.S. și reclamantul într-un restaurant. În cadrul acestei întâlniri, în timp ce L.S. a lipsit pentru scurt timp, reclamantul a menționat că era interesat de o colaborare cu T.C. pentru ca dosarul său să fie retrimis de la PNA la Poliția Brașov pentru continuarea anchetei. Conform înregistrărilor menționate de instanțele naționale (a se vedea, infra, pct. 30), reclamantul a indicat că avea „acces” la poliție și că „neînceperea urmăririi penale era deja redactată”. Acesta a menționat ca răsplată suma de 1 000 de dolari americani. Întrucât T.C. a precizat că nu știa ce sumă ar fi potrivită dar că lucra cu alte trei persoane, reclamantul i-a propus suma de „2 000 USD și o excursie la pescuit în Delta (Dunării)”. T.C. a acceptat oferta.

12. Serviciul Român de Informații a înregistrat pe suport audio și video discuțiile dintre reclamant, L.S. și T.C. De asemenea, acesta a înregistrat convorbirile telefonice prealabile între L.S. și T.C. S-a menționat că L.S. îl apelase de două ori pe T.C. de pe numărul de mobil al reclamantului în prezența acestuia din urmă.

13. Prin rezoluția pronunțată la 22 februarie 2003, PNA a dispus începerea urmăririi penale împotriva reclamantului pentru infracțiunea de corupție activă.

14. La 24 februarie 2003, reclamantul l-a sunat pe T.C. pentru a stabili modul în care banii i-ar fi trimiși și dacă ar trebui să depună anumite documente la dosar. T.C. i-a menționat că nu trebuia să se preseze, cu atât mai mult cu cât a sesizat „pericolul” la care se expunea în cazul în care „aranjamentul” lor ar fi fost descoperit de PNA. La 27 februarie 2003, reclamantul l-a întâlnit pe T.C. pentru a se decide asupra documentelor de depus la dosar pentru a influența cursul anchetei. Aceste convorbiri au fost înregistrate fără ca imaginile să fie filmate.

15. La 28 februarie 2003, reclamantul i-a transmis lui T.C., prin intermediul lui L.S., un plic ce conținea 2 000 USD.

16. La 14 martie 2003, în baza art. 224 din Codul de procedură penală („C. proc. pen”), PNA a întocmit un proces-verbal menționând actele premergătoare urmăririi penale, printre care autorizația de a efectua înregistrările convorbirilor telefonice și punerea sub ascultare a lui T.C.

2. Arestarea preventivă a reclamantului

17. Prin ordonanța din 28 februarie 2003, PNA l-a arestat pe reclamant pentru corupție activă, pentru o perioadă de treizeci de zile.

18. Reclamantul a contestat arestarea sa preventivă. Prin hotărârea definitivă din 12 martie 2003, Curtea de apel Brașov („curtea de apel”) a dispus repunerea în libertate a reclamantului, pe motiv că procesele-verbale ale ascultărilor nu menționau orele convorbirilor și numerele de telefon implicate în interceptare. De asemenea, aceasta a luat în considerare faptul că T.C. nu încercase să descurajeze orice tentativă a inculpatului sau a intermediarului său de a comite infracțiunea, chiar dacă „pregătirea” unei eventuale infracțiuni de corupție activă îl viza în mod direct.

3. 3. Condamnarea penală a reclamantului pentru corupție activă

a) Trimiterea în judecată a reclamantului

19. La 28 februarie 2003, bazându-se pe declarația lui T.C. și pe transcrierile înregistrărilor convorbirilor reclamantului cu T.C. și L.S., PNA a declanșat acțiunea penală împotriva reclamantului pentru infracțiunea de corupție activă.

20. Reclamantul, asistat de un avocat numit din oficiu, a fost interogat de parchet și a negat faptele imputate. Acesta a declarat că banii pe care îi dăduse lui L.S. reprezentau rambursarea unui împrumut.

21. T.C. a fost interogat și a descris faptele așa cum au fost relatate anterior (a se vedea supra pct. 8-15).

22. Interogați de parchet, L.S. și soția sa, L.M., au declarat că nu împrumutaseră niciodată bani reclamantului. L.S. a afirmat că luase inițiativa de a organiza o întâlnire între T.C. și reclamant, fără ca acesta din urmă să îi ceară acest lucru.

23. În urma rechizitoriului din 17 martie 2003, PNA a trimis reclamantul în judecată pentru

infracțiunea de corupție activă. Părții în cauză i se reproșă că a promis, la 22 februarie 2003, comisarului de poliție T.C. suma de 2 000 USD pentru ca acesta să acționeze în exercitarea funcțiilor sale într-o manieră în care să influențeze cursul urmăririi penale în dosarul nr. 11/P/2003.

b) Procedura judiciară

24. Interogat de Tribunalul Brașov („tribunalul”), reclamantul și-a modificat declarația făcută în timpul urmăririi penale. În prezența avocatului pe care îl alesese, acesta a declarat că fusese provocat de T.C. să comită infracțiunea de care era acuzat. Acesta a admis că a cedat presiunilor lui T.C., în timp ce știa că acesta din urmă nu juca niciun rol în ancheta desfășurată împotriva lui. Acesta acceptase să îi plătească această sumă pentru a nu avea ca „dușman” un comisar de poliție.

25. L. S. a fost interogat de tribunal și a afirmat că nu își mai amintea de suma pe care reclamantul i-o predase și a declarat că T.C. i-a cerut să organizeze o întâlnire cu reclamantul.

26. Interogați de tribunal, T.C. și L.M. și-au menținut declarațiile făcute în timpul urmăririi penale.

27. La 25 septembrie 2003, tribunalul a admis cererea reclamantului și a dispus ca parchetul să depună la dosar suportii magnetici ai înregistrărilor efectuate în speță, pentru a putea verifica exactitatea transcrierilor. La 26 noiembrie 2003 și 5 februarie 2004, tribunalul le-a pus părților să asculte, în timpul unei ședințe cu ușile închise, casetele înregistrate în cauză. Avocatul reclamantului a arătat că anumite înregistrări nu conțineau indicații ale orelor convorbirilor și numerelor de telefon ale persoanelor interceptate. Parchetul a răspuns că aceste informații figurau în transcrierile acestor înregistrări.

28. Prin hotărârea din 9 martie 2004, tribunalul l-a condamnat pe reclamant la un an de închisoare cu suspendare, pentru corupție activă. Tribunalul a considerat că faptele erau dovedite de declarațiile lui T.C. și L.M. și de cea a lui L.S. făcută în timpul urmăririi penale, precum și de transcrierile înregistrărilor telefonice și video. Instanța și-a întemeiat hotărârea și pe procesul-verbal de constatare a actelor premergătoare urmăririi penale și pe raportul redactat de T.C. la 20 februarie 2003. Acesta a considerat că declarațiile reclamantului și cele ale lui L.S. făcute în fața tribunalului erau contrazise de probele existente la dosar.

29. În ceea ce privește acuzația reclamantului conform căreia fusese provocat să comită infracțiunea, tribunalul a arătat că din probe reieșea că martorul L.S. și nu T.C. este cel care a avut inițiativa de a organiza întâlnirea dintre reclamant și T.C. De asemenea, acesta preciza că reclamantul putea să creadă că T.C. juca un rol în ancheta deschisă împotriva sa în dosarul nr. 11/P/2003 pentru a-l ruga să intervină în favoarea sa. Examinând raportul redactat de T.C. la 20 februarie 2003 (a se vedea supra pct. 9), tribunalul a apreciat că parchetul avusese motive suficiente să creadă că reclamantul avea intenția de a-l ruga pe T.C. să profite de funcția sa pentru a interveni în dosar și autorizase pe bună dreptate înregistrarea convorbirilor lor.

30. Ulterior, tribunalul a considerat că nu s-a demonstrat că T.C. îl constrânsese pe reclamant să îi promită banii. Conform înregistrărilor efectuate în speță, reclamantul era cel care deschisese discuția și îi promisese lui T.C. o sumă de bani fără ca aceasta să îi fie cerută. Acesta a menționat că infracțiunea de corupție activă era săvârșită la momentul promisiunii făcute de reclamant. De asemenea, faptul că organele de urmărire penală au permis ulterior săvârșirea infracțiunii, contrar dispozițiilor art. 68 alin. (2) C. proc. pen., deși regretabil, nu era de natură să înlăture răspunderea penală a reclamantului.

31. Cu privire la acuzațiile reclamantului referitoare la nelegalitatea înregistrărilor convorbirilor sale ca urmare a autorizării și efectuării acestora înaintea începerii urmăririi penale, tribunalul a precizat că dispozițiile legale aplicabile nu impuneau ca înregistrările să fie autorizate la un anumit moment al procedurii. Legea aplicabilă impunea să existe indicii convingătoare referitoare la săvârșirea unei infracțiuni, cum era situația în speță. Înregistrările puteau fi folosite ca probe dacă conținutul acestora putea contribui la stabilirea adevărului cu atât mai mult cu cât fuseseră realizate după începerea urmăririi penale și că autorizația emisă pentru realizarea acestora fusese menționată în procesul-verbal de constatare a actelor premergătoare.

32. Reclamantul a introdus apel împotriva acestei hotărâri, pretinzând, printre altele, că fusese provocat de T.C. să comită infracțiunea, dat fiind faptul că acesta din urmă lăsase să se înțeleagă că avea o anumită competență pentru a decide soarta dosarului penal. De asemenea, acesta susținea că înregistrările efectuate erau ilegale, pe motiv că fuseseră autorizate și efectuate înaintea începerii urmăririi penale. Potrivit reclamantului, aceste înregistrări nu puteau fi folosite ca probe în procedura penală. De asemenea, parchetul a introdus apel și a solicitat majorarea pedepsei aplicată reclamantului.

33. Prin hotărârea din 31 octombrie 2004, Curtea de Apel Brașov a respins apelul reclamantului. Instanța s-a întemeiat pe declarațiile lui T.C. și pe înregistrările audio efectuate în timpul anchetei penale pe care le considera conforme cu legea. Aceasta a indicat că legislația internă permitea autorizarea înregistrărilor înaintea începerii urmăririi penale.

34. Curtea de apel a admis apelul parchetului și a stabilit pedeapsa reclamantului la trei ani de

închisoare cu suspendare.

35. Reclamantul a declarat recurs împotriva acestei hotărâri. Acesta pretindea că la originea corupției se afla T.C., care acționase cu acordul superiorilor săi și că înregistrările realizate erau ilegale și fără valoare probatorie.

36. Prin hotărârea definitivă din 10 decembrie 2004, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul reclamantului. Aceasta a considerat că reclamantul făcuse obiectul unei anchete pentru corupție în dosarul nr. 11/P/2003 și că luase inițiativa pentru a-l întâlni pe T.C. pentru ca acesta să intervină în favoarea sa în anchetă. Instanța a considerat că vinovăția reclamantului fusese demonstrată pe deplin prin probe administrate în fața instanțelor inferioare și că nu exista nici un indiciu de provocare din partea lui T.C.

II. Dreptul și practica interne relevante

37. Dispozițiile relevante în materie de interceptare a convorbirilor și ascultărilor telefonice, așa cum au fost întocmite înaintea modificării Codului de procedură penală („C. proc. pen.”) prin Legea nr. 281/2003, precum și după această modificare, sunt descrise în hotărârile *Dumitru Popescu împotriva României* (nr. 2) (nr. 71525/01, pct. 44 și următoarele, 26 aprilie 2007) și *Calmanovici împotriva României*, nr. 42250/02, pct. 46, 1 iulie 2008).

38. Art. 224 C. proc. pen., astfel cum era în vigoare la momentul faptelor, se citește astfel:

„(1) În vederea începerii urmăririi penale, organul de urmărire penală poate efectua acte premergătoare.

(...)

(3) Procesul-verbal prin care se constată efectuarea unor acte premergătoare poate constitui mijloc de probă.”

39. Hotărârile relevante ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale privind legalitatea punerilor sub ascultare autorizate sau efectuate în timpul actelor premergătoare și posibilitatea de a le utiliza ca probă sunt descrise în cauza *Niculescu împotriva României* (nr. 25333/03, pct. 62, 25 iunie 2013).

40. Art. 16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002 privind Parchetul Național Anticorupție era redactat astfel la momentul faptelor:

„(1) Când sunt indicii temeinice cu privire la săvârșirea uneia dintre infracțiunile atribuite prin prezenta ordonanță de urgență în competența Parchetului Național Anticorupție, în scopul strângerii de probe sau al identificării făptuitorului, procurorii Parchetului Național Anticorupție pot să dispună, pe o durată de cel mult 30 de zile: (...)

b) punerea sub supraveghere sau sub ascultare a liniilor telefonice (...).

(3) Dispozițiile art. 91¹-91⁵ din Codul de procedură penală se aplică în mod corespunzător.”

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din Convenție

41. Reclamantul consideră că interceptarea convorbirilor sale constituie o ingerință în dreptul său la respectarea vieții private, încălcându-se art. 8 din Convenție, redactat după cum urmează:

" 1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Cu privire la admisibilitate

42. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3

lit. a) din Convenție. De altfel, ea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

43. Guvernul precizează că în speță, ingerința în dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private era prevăzută de lege, și anume art. 16 alin. (1) lit. b) și alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002 privind PNA („OUG nr. 43/2002”) și art. 91¹-91⁵ C. proc. pen. Conform acestuia, aceste dispoziții legale erau previzibile și accesibile și prevedeau garanții suficiente pentru a evita abuzurile. Acesta amintește că garanțiile suplimentare au fost aduse de Legile nr. 281/2003 și nr. 356/2006 de modificare a Codului de procedură penală.

44. Guvernul a precizat că, în speță, reclamantul a fost informat de existența transcrierilor înregistrărilor în timpul prezentării materialului de urmărire penală. De asemenea, acesta a avut posibilitatea de a asculta în ședința cu ușile închise în fața tribunalului suportii magnetici ai acestor înregistrări cu scopul de a verifica și, dacă este cazul, de a contesta exactitatea transcrierilor. Interceptarea convorbirilor reclamantului era necesară într-o societate democratică pentru a preveni săvârșirea unei infracțiuni. Această măsură era proporțională cu obiectivul urmărit, ținând cont de marja de apreciere a statelor în materie și de faptul că măsura a fost autorizată pentru o perioadă limitată de timp.

45. Reclamantul contestă argumentul Guvernului pe care îl consideră întemeiat pe o prezentare parțială a faptelor și fondat pe articole din lege scoase din contextul cauzei.

2. Motivarea Curții

46. Convorbirile telefonice care sunt cuprinse în noțiunile de „viață privată” și „corespondență”, în sensul art. 8 § 1 citat anterior, interceptarea acestora, memorarea datelor astfel obținute și eventuala utilizare a acestora în cadrul urmăririi penale declanșate împotriva reclamantului se interpretează ca fiind o „ingerință a unei autorități publice” în exercitarea dreptului garantat de art. 8 (a se vedea, printre altele, *Drakšas împotriva Lituaniei*, nr. 36662/04, pct. 52, 31 iulie 2012). De asemenea, înregistrarea propunerilor reclamantului de către autorități trebuie interpretată ca o ingerință în exercitarea dreptului său garantat de art. 8 (*Vetter împotriva Franței*, nr. 59842/00, pct. 20, 31 mai 2005). Nu contează, în această privință, că ascultările din litigiu au fost efectuate pe linia unei terțe persoane [*Lambert împotriva Franței*, 24 august 1998, pct. 21, *Culegere de hotărâri și decizii 1998-V*, *Uzun împotriva Germaniei*, nr. 35623/05, pct. 49, CEDO 2010 (extrase) și *Valentino Acatrinei împotriva României*, nr. 18540/04, pct. 53, 25 iunie 2013].

47. Curtea reamintește că, pentru a fi conformă cu art. 8 § 2 din Convenție, o astfel de ingerință trebuie să fie prevăzută de lege. Expresia „prevăzută de lege” impune nu numai respectarea dreptului intern, ci se referă, de asemenea, la calitatea legii, care trebuie să fie compatibilă cu principiul supremației dreptului (*Khan împotriva Regatului Unit*, nr. 35394/97, pct. 26, CEDO 2000-V). În contextul supravegherii secrete exercitate de autoritățile publice, dreptul intern trebuie să ofere protecție împotriva ingerinței arbitrare în exercitarea dreptului unei persoane protejată de art. 8 (*Vetter*, citată anterior, pct. 26).

48. În speță, Curtea constată că părțile sunt de acord asupra faptului că temeiul legal al ingerinței era reprezentat de art. 91¹-91⁴ C. proc. pen. și art. 16 alin. (1) lit. b) și alin. (3) a OUG nr. 43/2002. În ceea ce privește acest ultim articol, Curtea observă că acesta preciza autoritatea competentă pentru a dispune înregistrările, și anume procurorul și făcea trimitere ulterior în privința procedurii de urmat la art. 91¹-91⁴ C. proc. pen.

49. Or, Curtea reamintește că a examinat deja aceste articole din Codul de procedură penală în contextul interceptării convorbirilor telefonice în România înainte de modificarea Codului de procedură penală prin Legea nr. 281/2003, într-o cauză în care a constatat că examinarea minuțioasă a acestora evidenția deficiențe incompatibile cu gradul minim de protecție impus de supremația dreptului într-o societate democratică (*Calmanovici împotriva României*, nr. 42250/02, pct. 121-126, 1 iulie 2008). În această privință, Curtea a luat în considerare că la vremea comiterii faptelor procurorul competent putea autoriza interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice dacă, având indicii convingătoare asupra pregătirii sau comiterii unei infracțiuni pentru care are loc urmărirea penală *ex officio*, această măsură se dovedea „utilă” pentru aflarea adevărului (art. 91¹ C. proc. pen.). Or, procurorul nu era o autoritate independentă de executiv și hotărârea sa nu făcea obiectul unui control a priori sau a posteriori din partea unei instanțe (*Calmanovici* citată anterior, pct. 122-123). De asemenea, legea nu menționa circumstanțele în care înregistrările puteau fi distruse [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Dumitru Popescu împotriva României* (nr. 2), nr. 71525/01, pct. 79, 26 aprilie 2007]. Prin urmare, Curtea consideră că la momentul autorizării interceptărilor efectuate în speță, legea care le

reglementa nu includea garanțiile suficiente pentru cerințele art. 8 din Convenție.

50. Curtea observă că modificările aduse articolelor în cauză din Codul de procedură penală prin Legea nr. 281/2003 au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2004, în timp ce procedura penală împotriva reclamantului era pendinte în primă instanță. Aceste schimbări aduse cadrului legislativ prevedeau un anumit număr de garanții în materie de interceptare și transcriere a convorbirilor, de arhivare a datelor relevante și de distrugere a celor care nu sunt relevante (*Dumitru Popescu*, citată anterior, pct. 45-46 și 82). Curtea va examina în consecință dacă aceste garanții au fost de natură să compenseze lacunele existente în legislația internă ce autorizează interceptările (a se vedea, în acest sens, *Balțeanu împotriva României*, nr. 142/04, 16 iulie 2013, pct. 43-44).

51. Curtea observă că, în speță, controlul exercitat de instanțele naționale în ceea ce privește legalitatea înregistrărilor convorbirilor a intervenit în timpul procedurii penale pe fond împotriva reclamantului, adică aproximativ după un an de la efectuarea ascultărilor. De asemenea, în afară de existența „indiciilor convingătoare”, nicio altă condiție nu a fost examinată de instanță, dat fiind faptul că legea care reglementase autorizația acestor înregistrări, nu prevedea alte elemente de apărare, cum ar fi de exemplu definirea categoriilor de persoane susceptibile de a fi puse sub ascultare juridică sau natura infracțiunilor ce ar putea conduce la aceasta; stabilirea unei durate în timp a executării măsurii (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Valenzuela Contreras împotriva Spaniei*, 30 iulie 1998, pct. 59 *in fine*, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-V). În fapt, așa cum reiese din dosar, în cadrul controlului lor, instanțele române nu puteau decât să verifice dacă condițiile impuse de legea aplicabilă la momentul autorizării interceptărilor erau îndeplinite. Astfel, aceștia nu au considerat necesar să verifice existența în speță a altor elemente de apărare prevăzute de Legea nr. 281/2003 sau cele impuse de jurisprudența Curții în materie. Este adevărat că reclamantul a avut posibilitatea de a verifica exactitatea transcrierilor. Totuși, această garanție nu este decât una din cele prevăzute de jurisprudența Curții în examinarea calității unei legi [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Dumitru Popescu* (nr. 2) citată anterior, pct. 78].

52. Curtea este conștientă de eforturile depuse de puterea legislativă și judecătorească pentru a introduce în legislația și practica română, garanțiile impuse de Convenție în materie de interceptare de convorbiri. Totuși, în speță, controlul efectuat de instanțele interne a fost dependent de calitatea legii în vigoare la momentul în care convorbirile au fost interceptate și efectuate și așadar, nu a fost de natură să ofere reclamantului garanțiile suficiente într-un domeniu atât de sensibil precum dreptul la respectarea vieții private.

53. Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 8 din Convenție.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din Convenție

54. Reclamantul se plânge de inechitatea procedurii care a dus la condamnarea sa penală pentru corupție activă. În special, acesta se plânge că a fost victima unei provocări din partea polițiștilor și că a fost condamnat în baza unor probe care nu ar fi fost obținute legal, și anume înregistrările convorbirilor sale telefonice și înregistrarea video a întâlnirii sale cu T.C. Acesta invocă art. 6 § 1 din Convenție, redactat după cum urmează în partea sa relevantă:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”

1. Cu privire la acuzațiile referitoare la provocarea din partea polițiștilor

a) Argumentele părților

55. Reclamantul consideră că făcuse obiectul unei provocări din partea polițiștilor.

56. Guvernul susține că acțiunea lui T.C. nu poate fi descrisă ca fiind cea a unui „agent provocator”. În această privință, Guvernul susține că T.C. a fost autorizat să îi întâlnească pe L.S. și pe reclamant și că activitatea sa a fost reglementată și supravegheată de organele de urmărire penală de la început. T.C. nu a luat niciodată inițiativa de a-l întâlni pe reclamant și a avut o atitudine pasivă în relația sa cu acesta. De asemenea, Guvernul subliniază că, în cadrul procedurii penale inițiate împotriva lui pentru corupție activă, reclamantul a avut acces la toate probele acuzării pentru a-și apăra cauza.

b) Motivarea Curții

57. Curtea amintește că această Convenție nu împiedică temeiul, în stadiul de pregătire a materialului de urmărire penală și când natura infracțiunii o poate justifica, pe surse precum informatori secreți, dar utilizarea ulterioară a acestora de către judecător în primă instanță pentru a

justifica o condamnare invocă o problemă diferită. Intervenția agenților sub acoperire trebuie să fie restrânsă și însoțită de garanții adecvate împotriva abuzurilor, dat fiind faptul că interesul public nu ar putea justifica folosirea elementelor obținute în urma unei provocări din partea polițiștilor (*Teixeira de Castro împotriva Portugaliei*, 9 iunie 1998, pct. 34-36, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-IV).

58. În cazul în care proba principală este rezultatul unei operațiuni polițienești cu agenți sub acoperire, autoritățile naționale trebuie să demonstreze că existau motive relevante pentru a începe o astfel de operațiune împotriva unei anumite persoane [*Ramanauskas împotriva Lituaniei* (MC), nr. 74420/01, pct. 63 și 64, CEDO 2008 și *Malininas împotriva Lituaniei*, nr. 10071/04, pct. 36, 1 iulie 2008]. În fine, atunci când informațiile divulgate de organele de urmărire penală nu permit Curții să constate dacă reclamantul a fost sau nu victima unei provocări din partea polițiștilor, este esențial să se examineze procedura în cadrul căreia s-a pronunțat în privința acuzației de provocare din partea polițiștilor, în scopul de a verifica, în speță, dacă drepturile la apărare au fost protejate în mod corespunzător, în special respectarea principiului contradictorialității și al egalității armelor (*Ramanauskas* citată anterior, pct. 70-71 și *Bulfinsky împotriva României*, nr. 28823/04, pct. 44, 1 iunie 2010).

59. Îndreptându-și atenția către faptele cauzei, Curtea va examina mai întâi existența, în speță, a unei provocări din partea polițiștilor, ținând cont de criteriile stabilite în jurisprudența sa (a se vedea, în acest sens, *Bannikova împotriva Rusiei*, nr. 18757/06, pct. 37-50, 4 noiembrie 2010). Se consideră a fi provocare din partea polițiștilor atunci când agenții implicați nu se limitează să examineze într-un mod strict pasiv activitatea infracțională, ci exercită asupra persoanei care face obiectul unei influențe de natură să îl incite să comită o infracțiune pe care altfel nu ar fi comis-o, pentru a face posibilă constatarea, adică să aducă proba și să o urmărească (*Teixeira de Castro*, citată anterior, pct. 38).

60. În speță, polițistul T.C. a fost contactat în mai multe rânduri de L.S. care i-a cerut să se întâlnească în prezența reclamantului, pe motiv că acesta din urmă era îngrijorat de soarta dosarului penal în care acesta era urmărit pentru prejudiciu adus bugetului statului. Ținând cont de participarea sa la acțiunile de anchetă efectuate la sediul societății administrate de reclamant (a se vedea, supra pct. 7), T.C. bănuia că L.S. dorea ca acesta să intervină în favoarea sa pentru a influența cursul anchetei. Reiese din dosar că L.S. acționa în calitate de simplă persoană particulară și nu era colaborator al poliției. În ceea ce îl privește, T.C. nu a făcut decât să reacționeze la cererea persoanei interesate.

61. T.C. l-a întâlnit pe reclamant și pe L.S. cu acordul superiorilor săi care autorizaseră, de asemenea, înregistrarea convorbirilor. În circumstanțele cauzei și ținând cont de comportamentul lui L.S., existau motive obiective pentru a crede că reclamantul dorea să comită infracțiunea de corupție activă [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Sequeira împotriva Portugaliei* (dec.), nr. 73557/01, CEDO 2003-VI] Trebuie remarcat, de asemenea, că în hotărârea sa definitivă din 10 decembrie 2004, Înalta Curte de Casație și Justiție a precizat că reclamantul făcuse deja obiectul anchetei referitoare la faptele de corupție în dosarul nr. 11/P/2003 (a se vedea, supra pct. 36).

62. Întâlnirile au avut loc întotdeauna la inițiativa lui L.S. sau a reclamantului (a se vedea, a *contrario*, *Ramanauskas* citată anterior, pct. 67). Conform înregistrărilor efectuate în timpul acestor întâlniri, ale căror conținut nu a fost contestat de reclamant, acesta din urmă a fost cel care îi ceruse lui T.C. să intervină în favoarea sa în dosarul penal nr. 11/P/2003 în schimbul unei sume de bani. T.C. nu a exercitat nicio presiune asupra reclamantului pentru a comite infracțiunea (a se vedea, a *contrario*, *Malininas împotriva Lituaniei*, nr. 10071/04, pct. 37, 1 iulie 2008). T.C. chiar îi ceruse reclamantului să îi acorde timp deoarece sesizase „pericolul” la care se expunea în cazul în care „aranjamentul” lor ar fi fost descoperit (a se vedea, supra pct. 14). Curtea consideră că T.C. a jucat în speță rolul unui agent sub acoperire și nu pe cel al unui agent provocator. În speță, poliția nu și-a depășit atribuțiile, ținând cont de obligația sa de a verifica plângerile penale și importanța de a contracara efectul coroziv pe care îl are corupția asupra statului de drept într-o societate democratică [*Miliniene împotriva Lituaniei*, nr. 74355/01, pct. 38, 24 iunie 2008 și *Trifontsov împotriva Rusiei* (dec.), nr. 12025/02, 9 octombrie 2012].

63. În ceea ce privește intervenția lui T.C. în procedură, Curtea relevă că instanțele interne au examinat problema „provocării din partea polițiștilor” și s-au oprit asupra atitudinii lui T.C. și temeiniciei autorizației care îi fusese dată pentru a-l întâlni pe L.S. și pe reclamant. Ulterior, acestea au examinat rolul lui T.C. în săvârșirea de către reclamant a infracțiunii (a se vedea, a *contrario*, *Veselov și alții împotriva Rusiei*, nr. 23200/10, 24009/07 și 556/10, pct. 112, 2 octombrie 2012).

64. Curtea remarcă, de asemenea, că T.C. a participat la procedură și a fost ascultat în ședință publică de către tribunal. Reclamantul a avut ocazia să îl interogheze și să pună la îndoială credibilitatea sa. De asemenea, reclamantul a putut să asculte înregistrările originale ale convorbirilor sale cu T.C. și nu a contestat existența sau realitatea conținutului lor. În fine, tribunalul nu s-a bazat doar pe declarația lui T.C. dar a luat în considerare și declarațiile lui L.S. și L.M. (a se vedea, supra pct. 24).

65. Ținând cont de elementele menționate anterior, Curtea consideră că reclamantul a beneficiat de garanții procedurale adecvate și constată că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și

trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție.

2. 2. Cu privire la folosirea de către instanțele naționale, a transcrierilor convorbirilor interceptate

66. Reclamantul se plânge că a fost condamnat pe baza mijloacelor de probă care nu fuseseră obținute în mod legal în temeiul dreptului intern. În special, acesta consideră că înregistrările nu puteau fi utilizate ca probă în măsura în care ele fuseseră autorizate și efectuate în timpul actelor premergătoare și nu după începerea urmăririi penale.

67. Guvernul consideră că reclamantul a beneficiat de un proces echitabil. În această privință, acesta subliniază că reclamantul a avut posibilitatea de a verifica exactitatea transcrierilor înregistrărilor și de a contesta conținutul acestora. Persoana interesată nu a ridicat obiecții în privința identității persoanelor înregistrate. Acesta indică, de asemenea, că în temeiul art. 224 C. proc. pen., aceste înregistrări puteau fi folosite ca probe, în măsura în care ele figurau în procesul-verbal de constatare a actelor premergătoare. De asemenea, aceste înregistrări nu constituiau singura probă reținută de instanțele interne pe care se bazau pentru condamnarea penală a reclamantului.

68. Curtea subliniază că, deși art. 6 garantează dreptul la un proces echitabil, acesta nu reglementează totuși admisibilitatea probelor ca atare, materie reglementată în primul rând de dreptul intern [*Jalloh împotriva Germaniei* (MC), nr. 54810/00, pct. 94-96, CEDO 2006-IX, și *Bykov împotriva Rusiei* (MC), nr. 4378/02, pct. 88-93, 10 martie 2009]. Aceasta nu scutește Curtea de obligația de a afla dacă, în speță, procedura în litigiu, considerată ca un întreg, inclusiv modul în care au fost obținute elementele de probă, a fost echitabilă (a se vedea, în special, *Khan*, citată anterior, pct. 34, *P.G. și J.H. împotriva Regatului Unit*, nr. 44787/98, pct. 76, CEDO 2001-IX, și *Heglas împotriva Republicii Cehe*, nr. 5935/02, pct. 89-92, 1 martie 2007).

69. În speță, reclamantul pretinde mai ales că înregistrările convorbirilor sale și transcrierile acestora nu puteau să constituie probe obținute legal conform dreptului intern, pe motiv că acestea fuseseră autorizate și efectuate în timpul anchetei preliminare și nu după începerea urmăririi penale împotriva persoanei interesate. Or, Curtea constată că instanțele naționale au răspuns la argumentul reclamantului, interpretând dispozițiile Codului de procedură penală aplicabile în speță (a se vedea, infra pct. 31 și de asemenea, *Niculescu* citată anterior, pct. 123). În plus, reclamantul a avut posibilitatea de a asculta înregistrările în speță în timpul procedurii de primă instanță și de a verifica exactitatea transcrierilor. El nu a contestat realitatea acestor convorbiri nici autenticitatea conținutului lor (a se vedea, *a contrario*, *Schenk împotriva Elveției*, 12 iulie 1988, pct. 47, seria A nr. 140).

70. În fine, Curtea arată că în materie de probe, dreptul procedural român prevede că probele nu au valoare prestabilită și nu sunt ierarhizate [*Dumitru Popescu* (nr. 2) citată anterior, pct. 110]. Aceasta consideră că, în speță, este necesar să se acorde importanță faptului că înregistrările în litigiu nu au constituit singurul mijloc de probă supus aprecierii suverane a judecătorilor. În fapt, parchetul și instanțele interne au comparat înregistrările cu alte elemente de probă, precum declarațiile martorilor, astfel încât aceste înregistrări nu au constituit elementul unic care a stat la baza convingerii lor personale cu privire la vinovăția reclamantului (a se vedea, supra pct. 28). De asemenea, reclamantul a avut posibilitatea de a-i interoga pe T.C., L.S. și L.M.

71. Având în vedere elementele menționate anterior, Curtea consideră că folosirea înregistrărilor în litigiu ca probă a acuzației nu l-a privat pe reclamant de un proces echitabil. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție.

III. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 5 din Convenție

72. Invocând art. 5 din Convenție, reclamantul se plânge în fine de caracterul nelegal al arestării sale preventive care a luat sfârșit la 12 martie 2003, dată la care Curtea de Apel Brașov a dispus repunerea sa în libertate. Or, prezenta cerere a fost introdusă în fața Curții la 10 mai 2005, adică la mai mult de zece luni după încetarea situației din litigiu. Reiese că acest capăt de cerere este tardiv și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 1 și art. 35 § 4 din Convenție.

IV. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

73. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

74. Reclamantul solicită 250 000 euro (EUR) pentru prejudiciul moral pe care l-ar fi suferit ca urmare a arestului său preventiv și a condițiilor la care a fost supus în timpul arestului. Acesta precizează că în urma arestului, el nu și-a mai preluat niciodată funcțiile de conducere din societatea A.

75. Guvernul constată că reclamantul nu a oferit detalii despre eventualele sale cereri referitoare la prejudiciul material. Acesta observă, de asemenea, că suma solicitată pentru prejudiciul moral vizează aspecte legate de arestul reclamantului și condițiile de detenție și nu au așadar legătură cu capetele de cerere care i-au fost comunicate de către Curte.

76. Curtea nu observă nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul moral pretins de reclamant. În fapt, Curtea observă că ea a constatat o încălcare a art. 8 din Convenție ținând cont de înregistrarea convorbirilor reclamantului, în timp ce prejudiciul moral invocat de acesta vizează arestul său preventiv și condițiile acestuia. Prin urmare, respinge această cerere (a se vedea, pentru o abordare similară, *Iulian Popescu împotriva României*, nr. 24999/04, pct. 54, 4 iunie 2013 și *Hamvas împotriva României*, nr. 6025/05, pct. 55, 9 iulie 2013).

B. Cheltuieli de judecată

77. Reclamantul nu cere rambursarea cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive,
Curtea,
în unanimitate,

1. *declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe art. 8 din Convenție și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;
2. *hotărăște* că a fost încălcat art. 8 din Convenție;
3. *respinge* cererea de reparație echitabilă.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 19 noiembrie 2013, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

Santiago Quesada
Grefier

JOSEP CASADEVALL
PREȘEDINTE